

Izmenjava dobrih praks z Avstrijo

17. in 18. september 2019

Zavod za pokojninsko zavarovanje ([Pensionversicherungsanstalt](#))

Avstrijski zavod za pokojninsko zavarovanje je predstavil osnovne značilnosti pokojninskega sistema, podatkovna skladišča ter izbrane analize. Predvsem so zanimivi ukrepi, ki pripomorejo k večji preglednosti pokojninskega sistema, informiranju prebivalstva in zmanjševanju pokojninske vrzeli med ženskami in moškimi. Ta je v Avstriji skoraj 40 % (2017).

V osnovnih značilnostih je [avstrijski pokojninski sistem](#) podoben slovenskemu – obvezno pokojninsko zavarovanje temelji na prispevkih delodajalcev in zaposlenih oseb. Najpogostejši način upokojitve je standardna starostna, sledijo še predčasna, prehodna ter upokojitve pod posebnimi pogoji za delo v težkih razmerah. Pri **starostni pokojnini** veljata (brez upoštevanja posebnih okoliščin) starostna pogoja za upokojitev: 65 let starosti za moške in 60 let starosti za ženske. Z novim sistemom bo starostni pogoj za moške in ženske do leta 2033 izenačen na 65 let za oba spola. Pokojnine so v Avstriji izplačane 14-krat letno (tako kot plače).

Povprečna pokojnina upokojenke v Avstriji je za dobro tretjino nižja od upokojenčeve: povprečna starostna pokojnina moškega je 1678 €, ženske 1028 €. Razlogi za pokojninsko vrzel:

- plačna vrzel (36 % ob primerjanju bruto letnega prihodka), ki nastane, ker ženske delajo manj plačanih ur in prejemajo nižje plačilo,
- zgodnejše upokojevanje žensk (ženske so se leta 2018 upokojevale pri 59,4, moški pri 61,5 letih),
- ženske opravijo več neplačanega dela,
- indeksacija (ženske se upokojijo prej in živijo dlje).

Glavne metode in strategije, s katerimi **zmanjšujejo pokojninske (in plačne) vrzeli**:

- zavarovanja za obdobja neplačanega dela (materinski dopust in obdobje za vzgojo otrok sta obdobji, ko država plača stroške zavarovanja; za druga obdobja opravljanja skrbstvenega dela pa je v tem trenutku na voljo le prostovoljno plačilo zavarovanja posamezne osebe),
- obdobje vzgoje otrok je ukrep, ki ga poznajo od leta 1993 - 48 mesecev po rojstvu otroka (60 mesecev v primeru rojstva dvojčkov) ga lahko izrabi starš, ki večinoma vzgaja otroka,
- delitev pokojninskih prispevkov je ukrep (od leta 2005), ki omogoča delitev pokojninskih prispevkov s partnerico/partnerjem, ki večinoma vzgaja otroka. Prenese se lahko do 50 % prispevkov za pokojnino iz naslova delovnega razmerja,
- [pokojninski račun](#) je ključni ukrep, ki pripomore k preglednosti pokojninskega sistema in omogoča bolj informirane odločitve (na ta način se ljudje začnejo bolj zavedati posledic dela s krajšim delovnim časom in dela na črno). Vključuje tudi spletni pokojninski kalkulator, na katerem lahko za vsak mesec posebej vidimo vplačila in predvideno višino pokojnine.

Ministrstvo za delo, socialo, zdravje in varstvo potrošnikov ([Bundesministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Konsumentenschutz](#))

Ministrstvo, pristojno za področje pokojnin, je predstavilo sistemske ukrepe na področju pokojnin in projekt Trapez ([Transparente Pensionszukunft](#)) o pokojninski vrzeli med ženskami in moškimi. Cilj projekta je zmanjšanje pokojninske vrzeli in izboljšanje neodvisne zaščite žensk v starosti. Projekt se, tako kot projekt Moje delo. Moja pokojnina, osredinja na ozaveščanje o različnih življenjskih in kariernih odločitvah in možnostih, ki lahko vplivajo na upokojitev.

Na ministrstvu se ukvarjajo tudi z [enakostjo spolov](#), cilj je zmanjšati segregacijo na trgu dela. Med drugim izvajajo številne ozaveščevalne dejavnosti, npr. izdajajo interni časopis ministrstva, so pozorni na spolno občutljivo rabo jezika, vprašanja enakosti spolov vključujejo v izobraževanja in usposabljanja, spodbujajo rabo očetovskega dopusta, imajo delovno skupino za usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja.

Avstrijski zavod za zaposlovanje ([Arbeitsmarktservice](#))

Zavod je dejaven na področju politike enakosti spolov in sprejema ukrepe za izboljšanje položaja žensk. Med drugim zavod izvaja poseben projekt izobraževanj in usposabljanj brezposelnih žensk v tehničnih in tradicionalno moških poklicih. Izvedli so tudi študijo o delu s krajšim in polnim delovnim časom z namenom, da svetovalke in svetovalci zavoda poznajo posledice zaposlitve s krajšim delovnim časom.

Avstrijsko združenje delojemalcev ([Arbeiterkammer](#))

Združenje je krovna organizacija za delavke in delavce v Avstriji, nudi jim storitve na področju informiranja, zagovorništva, podpore, pomoči delavkam in delavcem, sodelujejo pa tudi z delodajalci. Med pomembnejšimi ukrepi s področja enakosti žensk in moških je [ozaveščanje žensk](#). Organizacija se financira iz obveznega prispevka vseh v delovnem razmerju, članarina znaša 0,5 % bruto plače. Na ta način je vsaka oseba, ki je v delovnem razmerju, avtomatsko včlanjena ter upravičena do brezplačnih storitev zbornice.

Organizacija ima 9 zveznih uradov, kjer nudijo storitve informiranja v zvezi z delovnopravno zakonodajo, brezplačno pravno pomoč, zastopanje na sodiščih v sporih z delodajalcem itd. So pomemben socialni partner pri pogajanjih, predvsem na področju kolektivnih pogodb, s katerimi je v Avstriji v zelo veliki meri urejen trg dela (več kot 850 kolektivnih pogodb).